

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Udrag fra To verdener (Danske Klassikere)

Citation: Hjortø, Knud: "To verdener", i Hjortø, Knud: *To verdener*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2008, s. 163. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hjort_18-shoot-idm140047356882800/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: To verdener

fuldstændig gensidig forståelse, men erfarer, at der er ufremkommelige, uforklarlige områder i Helga, som er hendes enemærker. At han ikke varigt lader sig omskabe i hendes billede; at han altid vil ende med at sætte sig »stungt ned på sin tanks massive, firkanterede granit« (s. 73), at hans sind altid vil være fattigere end hendes. At hans livsvarme ikke sidder i hjertet, men i hjernen, hvor den udmontes i tanker, ikke i handling. Men at han, tænkeren, på den anden side også i utålelig grad føler sig underkendt af hende og hendes overbærende syn på hans intellektuelle virke – det er i hendes øjne let kornisk. På grund af deres vidt forskellige tilgang til verden og fordi de begge to er originale, stærke personligheder, påfører de hinanden selvusikkerhed i stedet for styrke; han giver hende følelsen af at være uoplyst og uberegnelig, hun får ham til at se sig selv som fortænkt, som en nar i livet.

Når Helga anbefaler Grandlev at skifte hende ud med Dagmar, har hun egentlig ret, hvis man skal have tiltro til en af Grandlevs – og vistnok også fortællerens – lidt antifeministiske overvejelser:

En begavet kvinde bør ikke vælge en intellektuel mand; hun erhverver sig hurtigt en vis overfladisk forståelse af ham, som ingen forståelse er. Hun fatter instinktmæssigt hans tanks former uden at interessere sig for hans enkelte ideer (...) en klog mand gifter sig med den kærlige enfold, dær finder han vel ikke forståelse, men i alt fald villig stræben derefter (...). (s. 86)

Deres kærlighed formår ikke at ændre på misforholdene. Begge døjer med at være delt mellem kærligheden og individualiteten, der hver for sig kræver sit. Og hvis det er rigtigt, at kvinden kan finde noget af sin identitet i moderskabet, mens manden må præstere og præstere for at vinde sin, er det logisk, at Helga, for hvem moderrollen mislykkes, må gribe til at udvikle sin kunstneridentitet, og Grandlev må beslutte sig for at gøre sit filosofiske jeg uafhængigt af Helgas domme.

Efter tragedien med det døde barn og Helgas påfølgende opbrud prøver Grandlev da at komme til rette med sin og hendes uforenelighed. Resultatet bliver resignation; i et brev til Helga be-